ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1948

Vyhlásené: 17.04.1948 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

61

Zákon

ze dne 20. března 1948

o některých ochranných opatřeních proti tuberkulose.

Ústavodárné Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Část I
Ohlašovací povinnost.

§ 1

(1) Ústavu národního zdraví po případě ústavu pověřenému jeho úkoly zřízeným podle §§ 3 a 7 zákona ze dne 19. března 1947, č. 49 Sb., o poradenské zdravotní péči (dále jen „ústav národního zdraví“), jest hlásiti:

a) každé onemocnění aktivní tuberkulosou nebo podezření z takového onemocnění,

b) každé úmrtí na tuberkulosu nebo úmrtí osoby léčené na tuberkulosu.

(2) Hlášení jest učiniti do 3 dnů od zjištění některé ze skutečností uvedených v odstavci 1 ústavu národního zdraví příslušnému podle bydliště hlášené osoby, který je neprodleně odevzdá příslušné protituberkulosní poradně (dále jen „poradně“).

§ 2

(1) Hlášením jest povinen:

a) v léčebných a ošetřovacích ústavech, poradnách a ambulatoriích vedoucí lékař nebo lékař, který ho zastupuje,

b) ve výchovných, kárných, vězeňských a jim podobných ústavech ústavní lékař; není-li ho, ošetřující lékař,

c) jinak každý lékař, který onemocnění, podezření z onemocnění nebo úmrtí na tuberkulosu zjistil.

(2) Nebyla-li osoba zemřelá na tuberkulosu před smrtí v lékařském ošetření, hlásí její úmrtí státní obvodní (obecní, městský) lékař (úřední ohledač mrtvol).

(3) Hlášení podle § 1, odst. 1 jest povinen učiniti též každý veterinář a lékárník, který při výkonu svého povolání nabyl podezření o zdroji nákazy tuberkulosou u lidí a veterinář, který zjistil tuberkulosu u domácích zvířat.

(4) Způsob hlášení a údaje, jež má hlášení obsahovati, stanoví ministerstvo zdravotnictví vyhláškou v Úředním listě republiky Československé.

§ 3

(1) Tuberkulosní nemocný (dále jen nemocný), po případě, není-li schopen tak učiniti, osoba, která o něho pečuje, jsou povinni hlásiti ústavu národního zdraví příslušnému podle dosavadního bydliště nemocného nejdéle do 15 dnů každou trvalou změnu bydliště (bytu).

(2) Okresní národní výbor může na návrh ústavu národního zdraví uložiti osobě onemocnělé nakažlivou tuberkulosou, aby hlásila ústavu národního zdraví příslušnému podle místa jejího trvalého bydliště i přechodné změny pobytu, trvající déle než 1 měsíc.

(3) Vedoucí lékař léčebného nebo ošetřovacího ústavu nebo lékař, který ho zastupuje, je povinen hlásiti každé přijetí a propuštění nemocného tuberkulosou ústavu národního zdraví příslušnému podle dosavadního bydliště nemocného.

(4) Přednostové ústavů výchovných, kárných, vězeňských nebo jim podobných jsou rovněž povinni hlásiti každé propuštění nemocného tuberkulosou ústavu národního zdraví příslušnému podle bydliště nemocného. U osob bez stálého bydliště budiž hlášení učiněno včas před propuštěním ústavu národního zdraví příslušnému podle místa propouštějícího ústavu.

Část II.
Úkoly protituberkulosních poraden.

§ 4

Úkolem poradny (§ 1, odst. 3 zákona č. 49/1947 Sb.) je zejména:

a) vésti v patrnosti hlášené nemocné,

b) vyšetřiti a sledovati zdravotní stav nemocných tuberkulosou a jimi ohrožených osob, zejména spolubydlících, usměrňovati jejich řádnou životosprávu, zprostředkovati jejich řádné léčení, zařizovati případnou isolaci a dozírati na její dodržování, pátrati po zdroji nákazy a činiti veškerá opatření pro zvýšení zdravotní a sociální úrovně nemocného a jeho rodiny,

c) pátrati po nezjištěných případech tuberkulosy,

d) působiti k tomu, aby bylo zamezeno šíření tuberkulosy, a to zejména poučováním jednotlivců i hromadnou výchovou.

Část III.
Vyšetření nemoci a pátrání po zdroji nákazy.

§ 5

(1) Okresní národní výbor učiní prostřednictvím poradny opatření, aby byla provedena veškerá vyšetření, nutná pro zjištění přesné diagnosy a zdroje nákazy.

(2) Veřejné ústavy léčebné a ošetřovací, jakož i zdravotní ústavy výzkumné a bádací, které patří veřejnoprávním korporacím nebo veřejným fondům, jsou povinny provésti vyžádaná šetření a sděliti výsledek příslušné poradně.

§ 6

(1) Osoby hlášené jako nemocné nebo z nemoci podezřelé (§ 1, odst. 2), jakož i všechny osoby, které byly nebo jsou s nimi v trvalém styku, jsou povinny oznámiti poradně na její dotaz všechny okolnosti důležité pro zjištění zdravotního stavu nemocného a zdroje nákazy, a dále se podrobiti všem opatřením, nutným k lékařským vyšetřením, jakož i dozoru poradny [§ 4, písm. b)].

(2) Orgány poradny jsou oprávněny vstupovati za účelem pátrání po zdroji nákazy na místa, kde se zdržovaly nebo zdržují osoby hlášené jako nemocné nebo z nemoci podezřelé (§ 1, odst. 2),

zejména do bytů a na pracovní místa. Při tom musí býti šetřeno zákonných předpisů o ochraně svobody osobní, domovní a tajemství poštovního a listovního, jakož i dbáno toho, aby provoz na pracovním místě nebyl rušen.

(3) Osoby, které byly v trvalém styku se zemřelou osobou tuberkulosní, jsou povinny se podrobiti po dobu nejméně pěti let od její smrti, pokud jde o osoby mladší osmnácti let a po dobu dvou let, pokud jde o osoby starší, šetřením a kontrolním opatřením poradny prováděným podle odstavce 1.

Část IV.
Ochranná opatření a zařízení.

§ 7

(1) V zájmu ochrany zdraví před tuberkulosou může ministerstvo zdravotnictví učiniti všechna potřebná a vhodná opatření. Zejména může nařídit:

a) povinné tuberkulinové zkoušky,

b) povinné roentgenologické prohlídky na tuberkulosu, a to jak hromadné, tak u jednotlivých osob,

c) povinné ochranné očkování proti tuberkulose.

(2) Hromadné prohlídky osob podléhajících veřejnoprávnímu sociálnímu pojištění provádějí ústavy národního zdraví (poradny) v dohodě s nositeli veřejnoprávního nemocenského pojištění.

(3) Ve smyslu opatření podle odstavce 1 může ministerstvo zdravotnictví nařídit, aby tuberkulosní zvířata byla usmrcována nebo jinak odstraňována. Za usmrcená nebo jinak odstraněná zvířata poskytuje státní pokladna odškodnění nebo podporu podle všeobecných předpisů o odškodném, podporách a některých dalších opatřeních při nákazách a jiných nemocech zvířat. Podrobnosti stanoví ministerstvo zdravotnictví v dohodě s ministerstvy vnitra, zemědělství a financí a vyhlásí je v Úředním listě republiky Československé.

§ 8

Osoby a orgány, kterým přísluší péče o školy, veřejné budovy, dopravní prostředky, potravinářské a stravovací závody a zařízení, komunikace, hřiště, lázně a vůbec o místa, kde se zpravidla shromažďuje větší množství osob, jsou povinny se postarati o to, aby nevzniklo nebezpečí šíření tuberkulosní nákazy. Podrobnosti určí ministr zdravotnictví v dohodě se zúčastněnými ministry vyhláškou v Úředním listě republiky Československé.

§ 9
Isolace.

(1) Osoba onemocnělá nakažlivou nebo z nakažlivosti podezřelou tuberkulosou jest povinna se podrobiti isolaci v bytě nebo ústavu pro léčení tuberkulosy nebo jiným nutným omezením ve způsobu života a ve volbě místa pobytu.

(2) Isolace v bytě se provádí podle pokynů poradny. Není-li dbáno těchto pokynů, nařídí okresní národní výbor jejich provedení, neuzná-li za nutné učiniti opatření podle odstavce 3.

(3) Není-li možno provésti isolaci v bytě nebo nezachovává-li nemocný, jemuž byla nařízena isolace v bytě, pokynů poradny, může okresní národní výbor na návrh příslušné poradny nebo úředního lékaře nařídit, aby byl nemocný umístěn v nemocnici, především na odborném plicním oddělení.

(4) Tuberkulosní osoby uvedené v odstavci 1, léčené nebo isolované v ústavu, mohou býti propuštěny do domácího ošetření pouze se souhlasem okresního národního výboru příslušného podle bydliště nemocného, který jej udělí jen tehdy, zjistí-li příslušná poradna, že lze nemocného isolovati v bytě. Osoby, u nichž léčením (isolací) pominuly podmínky uvedené v odstavci 1, mohou býti propuštěny do domácího ošetření bez tohoto souhlasu.

§ 10

Provádí-li se isolace v bytě (§ 9, odst. 2 a 4), může okresní národní výbor nařídití na návrh příslušné poradny odloučení dětí od matky nebo od jiného rodinného příslušníka, jsou-li tyto osoby stiženy nakažlivou nebo z nakažlivosti podezřelou tuberkulosou, jakož i přemístění dětí do vhodné rodinné nebo ústavní péče na dobu nezbytné potřeby.

§ 11
Omezení výkonu povolání nebo zaměstnání.

(1) Okresní národní výbor může na návrh poradny nařídití zaměstnavateli, aby osoby nemocné nakažlivou nebo z nakažlivosti podezřelou tuberkulosou byly zaměstnány na odděleném pracovním místě podle pokynů lékaře pověřeného hygienickou kontrolou pracovního místa.

(2) Okresní národní výbor zakáže na návrh příslušné poradny osobě nemocné nakažlivou tuberkulosou zcela nebo částečně výkon povolání nebo činnosti, při níž by mohla šířiti nákazu.

(3) Okresní úřady ochrany práce jsou povinny se starati osobám postiženým zákazem podle odstavce 2 o vhodné náhradní zaměstnání.

(4) Okresní národní výbor zruší svůj zákaz vydaný podle odstavce 2 na návrh příslušné poradny.

(5) Podrobnosti k provedení odstavců 1 až 4 určí ministr zdravotnictví v dohodě s ministry sociální péče a průmyslu vyhláškou v Úředním listě republiky Československé.

§ 12

Vláda může nařízením stanoviti, zda a pokud se pro nastoupení některých zaměstnání nebo zahájení některých činností vyžaduje předložení potvrzení poradny, že uchazeč není nemocen nakažlivou nebo z nakažlivosti podezřelou tuberkulosou.

§ 13
Povinné léčení.

Osoby nemocné aktivní tuberkulosou jsou povinny dáti se léčiti v ústavu nebo mimo ústav za podmínek, které stanoví vláda nařízením.

§ 14
Desinfekce.

Po dobu domácího ošetřování jsou nemocný a osoby, které o něho pečují, povinni prováděti běžnou desinfekci podle pokynů příslušné poradny. Při změně bytu a v případě úmrtí provede se závěrečná desinfekce podle všeobecných předpisů o potírání přenosných nemocí.

§ 15
Výstavba protituberkulosních zařízení a přeškolování tuberkulosních osob.

(1) Ministerstvo zdravotnictví se postará o vybudování pavilonů a oddělení pro léčení a isolaci tuberkulosních osob při všeobecných veřejných nemocnicích, léčebných sanatorií, specialisovaných léčeben pro doléčení a přeškolování tuberkulosních, preventorií pro osoby ohrožené tuberkulosou a zvláštních osad pro osoby tuberkulosní, pokud o to není jinak postaráno.

(2) Přeškolování tuberkulosních osob se provádí podle směrnic, které vydá ministerstvo zdravotnictví v dohodě s ministerstvem sociální péče a s ostatními zúčastněnými ministerstvy a vyhlásí v Úředním listě republiky Československé.

§ 16
Hospodářská výpomoc tuberkulosním.

Vláda určí nařízením, za jakých podmínek a jakým způsobem poskytne stát (zdravotní správa) peněžité i věcné podpory v případech, kde nepříznivé poměry osob tuberkulosních a osob povinných podle zákona je živiti brání úspěšnému provádění ochranných opatření podle tohoto zákona nebo znemožňují řádnou výživu nemocného a osob odkázaných na něho svou výživou.

Část V
Náhrada nákladů a škod.

§ 17

(1) Náklady a škody, které vznikly prováděním opatření podle tohoto zákona nebo předpisů vydaných podle něho, hradí stát (zdravotní správa), pokud není v odstavci 2 stanoveno jinak.

(2) Stát (zdravotní správa) nehradí:

1. náklady isolace prováděné v bytě (§ 9, odst. 2 a 4),
2. náklady, které vzniknou zaměstnavateli provedením ochranného opatření podle § 11, odst. 1,
3. náklady běžné desinfekce (§ 14),
4. náklady ústavní isolace (§ 9, odst. 3) a náklady spojené s léčením a ošetřením tuberkulosních osob, pokud nejsou splněny podmínky § 18, odst. 1,
5. ušlý výdělek přesahující hranici stanovenou v § 19, odst. 2,
6. náklady spojené s výplatou přídavků a náhrad podle ustanovení § 21, odst. 1 až 3, pokud nejde o zaměstnance státní.

§ 18

(1) Ošetřovací výlohy za osobu isolovanou z úředního příkazu, po případě dobrovolně na návrh příslušné poradny v nemocnici nebo jiném vhodném ústavu (§ 9, odst. 3), hradí stát (zdravotní správa) pokud není povinen nositel veřejnoprávního sociálního pojištění podle příslušných předpisů poskytovati nemocenské ošetřování nebo úhradu nákladů jím vzešlých.

(2) Stát (zdravotní správa) hradí též náklady povinného léčení a ošetření osob nemocných tuberkulosou (§ 13), pokud jsou splněny podmínky odstavce 1.

§ 19
Náhrada ušlého výdělku.

(1) Stát (zdravotní správa) poskytne náhradu za pracovní výdělek ušlý následkem ochranných opatření nařízených a provedených podle ustanovení tohoto zákona nebo předpisů vydaných podle něho osobám, u kterých součet ročního důchodu, spolu s důchodem osob povinných je živiti nepřesahuje částku 72.000 Kčs. Tato částka se zvyšuje o 3.600 Kčs na každého dalšího rodinného příslušníka, který má nárok na výživu.

(2) Ušlý pracovní výdělek se uhradí v celé výši, pokud náhrada takto poskytnutá nepřesahuje spolu s případným ostatním příjmem poškozeného částku 36.000 Kčs ročně. Tato částka se zvyšuje o 3.600 Kčs na každého dalšího rodinného příslušníka, který má nárok na výživu.

(3) Přísluší-li oprávněné osobě podle jiných předpisů nárok na náhradu ušlého výdělku proti třetí osobě, poskytne jí stát (zdravotní správa) pouze případný doplněk na míru uvedenou v odstavci 2.

(4) Poskytnutí náhrady za ušlý výdělek podle odstavce 1 může býti při opatřeních podle § 11 vázáno na podmínky, zejména na povinnost přijmouti vhodné náhradní zaměstnání (§ 11, odst. 3).

(5) Nárok na náhradu ušlého výdělku je třeba uplatniti do 60 dnů po provedení výměrem nařízeného ochranného opatření u okresního národního výboru, jinak zanikne. Výměr okresního národního výboru o nařízeném opatření musí obsahovati poučení o propadné lhůtě a následcích jejího nedodržení.

(6) Podrobnosti o poskytování náhrady za ušlý pracovní výdělek, zejména se zřetelem na sociální poměry postiženého, určí vláda nařízením.

§ 20
Náhrada za škody způsobené desinfekcí.

O náhradě za předměty poškozené nebo zničené při desinfekci platí obdobně ustanovení §§ 26 a 27 zákona ze dne 20. března 1948, č. 60 Sb., o potírání nemocí přenosných na lidi.

§ 21
Přídavky a náhrady osobám zaměstnaným v zařízeních pro osoby nemocné tuberkulosou.

(1) Osobám zaměstnaným v poradnách, léčebných a ošetřovacích ústavech a ambulatoriích pro osoby nemocné tuberkulosou, přísluší po dobu jejich zaměstnání v takovém ústavu nebo zařízení infekční přídavek. Výši infekčního přídavku určí vláda nařízením.

(2) Stal-li se zaměstnanec uvedený v odstavci 1 při výkonu svého povolání dočasně neschopným práce pro onemocnění tuberkulosou nebo pro poruchu na zdraví způsobenou roentgenovými paprsky, poskytne mu zaměstnavatel po dobu takové neschopnosti jako náhradu pracovního výdělku doplněk k dávkám sociálního pojištění, a to nejvýše do částky jeho posledního pracovního důchodu, pokud mu podle jiných předpisů nepřísluší nárok na plný služební plat (mzdu). Po dobu takové neschopnosti nesmí býti zaměstnanec propuštěn z důvodů uvedených v § 21 zákona ze dne 11. července 1934, č. 154 Sb., o soukromých zaměstnancích.

(3) Zaměstnanci uvedenému v odstavci 1, který při výkonu svého povolání onemocněl tuberkulosou nebo utrpěl poruchu na zdraví roentgenovými paprsky a jest proto, ač byl uznán schopným práce, nucen přejíti do jiného zaměstnání, poskytne zaměstnavatel jednorázovou náhradu za škodu utrpěnou na zdraví, a to i tehdy, když se jeho pracovní důchod přechodem do jiného zaměstnání nesníží. Pro výši jednorázové náhrady jsou rozhodné stupeň invalidity a výše

posledního pracovního důchodu poškozeného zaměstnance. Podrobnosti o poskytnutí náhrady a její výši určí vláda nařízením.

(4) Stal-li se zaměstnanec uvedený v odstavci 1 trvale neschopným výdělku, poněvadž při výkonu svého povolání onemocněl tuberkulosou nebo utrpěl poruchu na zdraví roentgenovými paprsky, přísluší mu 50 % přídavek k odpočivnému platu (invalidnímu důchodu); zemřel-li následkem těchto onemocnění, přísluší jeho oprávněným pozůstalým tento přídavek k zaopatřovacímu platu (vdovskému nebo sirotčímu důchodu).

Část VI.
Všeobecná ustanovení.

§ 22

Všechny osoby účastné při provádění tohoto zákona a předpisů vydaných podle něho, jsou bez újmy ohlašovací povinnosti podle ustanovení §§ 1 až 3 povinny zachovávati naprostou mlčenlivost o onemocnění tuberkulosou. Porušením tajemství není, upozorní-li orgány poradny na tuto okolnost osoby, které jsou ve styku nebo přicházejí do styku s osobami nemocnými nakažlivou nebo z nakažlivosti podezřelou tuberkulosou. Úřední písemnosti, které se pořizují při provádění tohoto zákona, pokud obsahují údaje o tuberkulosních osobách, jsou důvěrné.

§ 23

Ustanovení §§ 21 a 22 se vztahují na zaměstnance státu a svazků zájmové a územní samosprávy, jejich ústavů, podniků a fondů, jakož i ústavů, podniků a fondů jimi spravovaných jen potud, pokud přiznání výhod plynoucích z ustanovení § 21 a povinnosti uložené v § 22 nejsou upraveny zvláštními zákonnými předpisy nebo předpisy vydanými na jejich podkladě nebo podle obdoby uvedených předpisů.

§ 24
Osvobození od poplatků.

(1) Žádosti o poskytnutí peněžité nebo věcné podpory podle § 16 a podání, jimiž se uplatňují nároky podle §§ 17 až 21, jsou osvobozeny od poplatků.

(2) Poskytnutí peněžité nebo věcné podpory podle § 16 jest osvobozeno od daně darovací.

§ 25

Ústav národního zdraví je povinen upozorniti osoby hlášené jako nemocné nebo z nemoci podezřelé na práva a povinnosti plynoucí jim z ustanovení tohoto zákona nebo předpisů vydaných podle něho.

Část VII
Ustanovení trestní.

§ 26

(1) Okresní národní výbor potrestá pro správní přestupek, pokud nejde o čin přísněji trestný, pokutou do 10.000 Kčs nebo trestem na svobodě do 1 měsíce toho, kdo

1. nesplní ohlašovací povinnost, uloženou mu podle ustanovení §§ 1 až 3,
2. jedná proti ustanovením §§ 6 a 22 nebo
3. se nepodrobí ochranným opatřením nařízeným podle ustanovení §§ 7 až 14.

(2) Byla-li podle odstavce 1 uložena pokuta, vyměří okresní národní výbor podle míry zavinění pro případ nedobytnosti náhradní trest na svobodě do 1 měsíce.

Část VIII.
Ustanovení závěrečná.

§ 27

Vláda vydá nařízením podrobné předpisy k provedení tohoto zákona, a to zejména §§ 12, 13, 16, 19 a 21.

§ 28

(1) Pokud ministr (ministerstvo) zdravotnictví všeobecně upraví podle předcházejících ustanovení některou věc, učiní tak pro Slovensko po vyjádření pověřence (pověřenectva) zdravotnictví, který se po případě dohodne se zúčastněnými pověřenci (pověřenectva). Vyjádření musí býti podáno v přiměřené lhůtě podle povahy věci.

(2) Ministr (ministerstvo) zdravotnictví vykonává svou působnost podle tohoto zákona na Slovensku zásadně prostřednictvím příslušného pověřence (pověřenectva), který se při tom řídí směrnicemi a rozhodnutími vydanými ministrem (ministerstvem) zdravotnictví.

(3) Vyhlášky ministra (ministerstva) zdravotnictví v Úředním listě republiky Československé ve věcech upravených tímto zákonem uveřejní pověřenec (pověřenectvo) zdravotnictví též v Úradnom vestníku.

§ 29

Činiti opatření podle tohoto zákona v oboru vojenské správy náleží orgánům státní zdravotní správy za součinnosti vojenských zdravotních orgánů podle směrnic, které vydá ministr zdravotnictví v dohodě s ministrem národní obrany.

§ 30

(1) Platnost (použivatelnost) předpisů odporujících ustanovením tohoto zákona, se zrušuje.

(2) Nedotčena zůstávají ustanovení § 108, odst. 2 a § 124, odst. 2, písm. m) zákona ze dne 20. května 1937, č. 86 Sb., o drahách (železničního zákona).

§ 31

Tento zákon nabývá účinnosti třicátého dne po vyhlášení; provede jej ministr zdravotnictví v dohodě se zúčastněnými členy vlády.

Dr. Beneš v. r.

Zápotocký v. r.

Plojhar v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.